

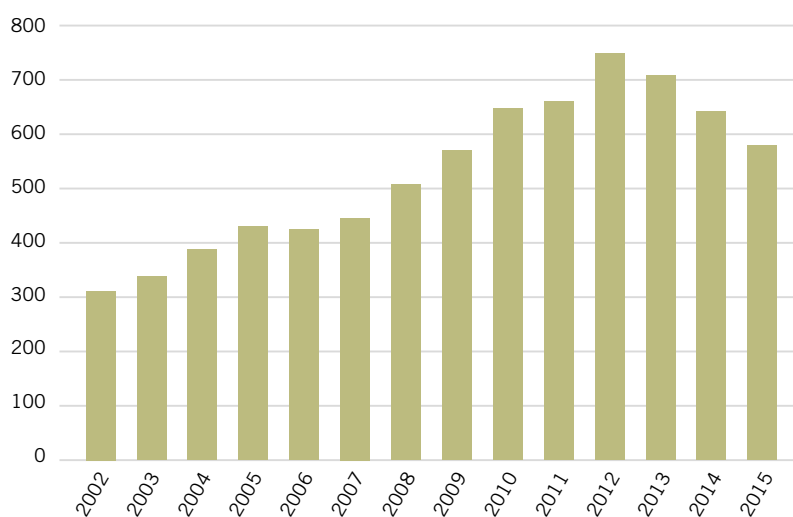
2015

ROVDJURSINVENTERING JÄRV

Järvstammen i Sverige – något minskande

Den senaste populationsberäkningen 2015 visar att järvstammen minskar något. Beräkningen visar att det finns omkring 921 (793–1 142) järvar i Skandinavien varav 585 (481–758) i Sverige.

POPULATIONsutveckling JÄRV

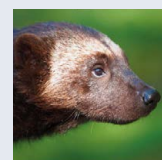
KÄLLA: ROVDATA OCH VILTSKADECENTER

Den senaste populationsberäkning visar att järvstammen minskar något jämfört med föregående år. Ser man i ett längre tidsperspektiv har trenden varit att antalet järvar ökat i Sverige, och att populationen expanderat geografiskt, främst i skogslandet inom och utanför renskötselområdet. Antalet järvar i Sverige ligger nu strax under referensvärdet för gynnsam bevarandestatus som är 600 individer.

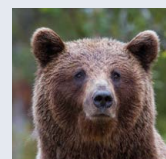
Antalet dokumenterade järvföryngringar under inventeringarna har dock ökat, från 86 förra året till 95 stycken i år. Att populationsberäkningen ger färre järvar i år än föregående år, trots att antalet föryngringar ökat, beror på att den matematiska modellen som används för att beräkna populationsstorlek använder sig av treårsmedelvärden på antal föryngringar. Antalet föryngringar varje år under perioden 2010–2012 var t ex högre än under åren 2013–2015.

Lodjur

Järv

Björn

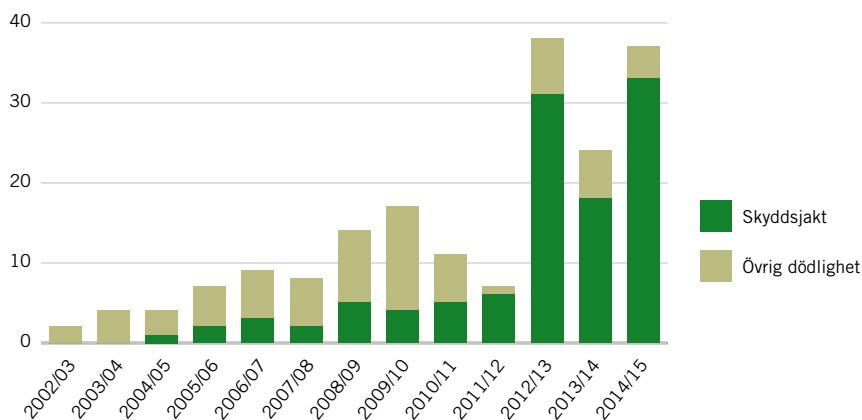

Varg

Övervakning och inventering av rovdjur

Sedan 2014 inventeras järv och lodjur med hjälp av en gemensam metodik för Sverige och Norge. Under 2014 blev även gemensam metodik för björn och varg klar. Rovdjursstammarna inventeras årligen för att ta reda på hur stora stammarna är och var rovdjuren finns. Kunskapen om djuren är viktig för att kunna genomföra en hållbar och långsiktig viltförvaltning och utgör bland annat grund för beslut om jakt, för förebyggande åtgärder och för ersättning till samebyarna för förekomst av rovdjur.

ANTAL DÖDA JÄRVAR

Populationsberäkningarna baserade på kvalitetssäkrade föryngringar i Rovbase visar att det 2015 finns omkring 921 (793–1 142) järvar i Skandinavien varav cirka 585 (481–758) i Sverige. Spannet visar på den osäkerhet som finns i populationsuppskattningen.

Antalet påvisade föryngringar har ökat i Jämtland och Dalarna och för första gången sedan 2006 har det också dokumenterats järvföryngring i Gävleborgs län. I Västerbotten och Västernorrland har man en föryngring färre än i fjol. I Norrbottens län har antalet föryngringar också ökat i jämförelse med 2014, även om det är Norrbotten som har haft den största nedgången i antal föryngringar jämfört med toppåren 2010–2012.

Hur vet man hur många järvar det finns

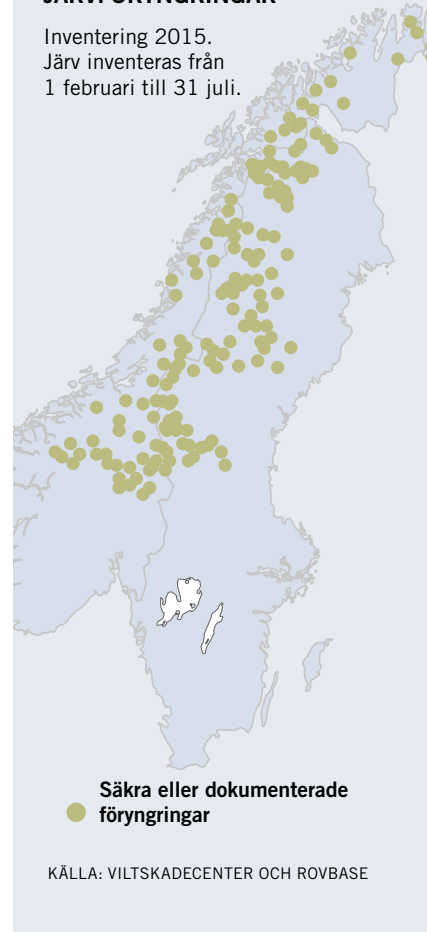
För att göra beräkningar av den totala järvpopulationens storlek måste inventeringsresultaten som mäts i föryngringar (hona med ungar) räknas om till antal individer. Den matematiska modell som används för omräkningen använder sig av ett medelvärde på antal föryngringar under de tre senaste inventeringarna samt kunskap om bland annat ålders- och könssammansättning och ålder vid första reproduktion i järvpopulationen. Grunden för populationsberäkningen är de inventeringar av föryngringar som genomförs i respektive län.

Var finns järvarna

Från att i huvudsak vara knuten till fjällområdet samt gränlandet mellan skog och fjäll har järven börjat återetableras i skoglandskapet och förekommer nu från norra delarna av Värmland, Dalarnas och Gävleborgs län och vidare norrut. Föryngring av järv har konstaterats i Norrbotten, Västerbotten, Jämtland, Dalarna och Gävleborgs län 2015. Förekomst av järv har dokumenterats även inom Västernorrland, Värmlands och Örebro län. Järvens utbredningsområde har i ett långsiktigt perspektiv sakta men säkert vidgats från fjällområdet till skoglandet såväl österut som söderut.

JÄRVFÖRYNGRINGAR

Inventering 2015.
Järv inventeras från
1 februari till 31 juli.

● Säkra eller dokumenterade föryngringar

KÄLLA: VILTSKADECENTER OCH ROVBASE

Hur används inventeringsresultaten

Inventeringarna ger kunskap om rovdjursstammarnas storlek, var de lever och hur stammarna utvecklas över tiden. Bra underlag är nödvändiga för att det ska vara möjligt att bedriva en ansvarsfull och långsiktigt hållbar förvaltning av de stora rovdjuren. Inventeringsresultaten ska ge underlag för uppföljning av nationella och regionala mål för rovdjursstammarnas status och utveckling och ligger bland annat till grund för ersättning för rovdjursförekomst till samebyar och beslut om jakt samt för planering av skadeförebyggande åtgärder.

Så här inventeras järvarna

Inventering av järv pågår i huvudsak från 1 februari till 31 maj, med kompletterande barmarkskontroller på lyplatser till och med 31 juli. Det finns i huvudsak tre metoder som används för att få information om järvstammens storlek, utbredning och utveckling:

1. Inventering av järvföryngringar vid föryngringslokaler (områden där järv har sina lyor).
2. DNA-analyser av insamlat biologiskt material från järv.
3. Utfall av skydds jakt och information från andra döda järv.

Inventering av järv vid lyor bygger i huvudsak på att registrera föryngringar (honor med ungar). Järvarna spåras när det är snö med syfte att hitta de lyor där honorna har fött ungar under vintern. Lyorna besöks sedan vid ett flertal tillfällen för att dokumentera järvens aktivitet vid lyan och för att säkerställa att det är en lya med ungar och inte t ex en plats för lagring av kött eller en daglega. Till hjälp vid inventering av lyor används i viss utsträckning övervakningskameror som järven själv utlöser. Kamerorna placeras en bit från lyan öppning och järvarna kan därefter lämnas ostörda fram till det att kameran hämtas. För att resultaten ska vara möjliga att granska i efterhand dokumenterar länsstyrelsens fältpersonal sina spårobservationer med foton och sin spårning med en GPS-logg. Foton och logg registreras i den gemensamma norsk-svenska databasen Rovbase.se. Andra typer av data som registreras i Rovbase är t ex direkta observationer av järvhonor med ungar, data om föryngringar från pågående forskningsprojekt, funna döda järvungar och järv som fålls under skydds jakt.

Biologiskt material i form spillning, hår eller sekret samlas in i samband med spårning och används för DNA-analys för identifiering av järvindivider. DNA-analyserna bidrar med information för att t ex kunna särskilja näraliggande järvföryngringar.

Vem gör vad i inventeringsarbetet

Flera myndigheter och organisationer är delaktiga i rovdjursövervakningen.

Naturvårdsverket utarbetar instruktioner för den metodik som används för inventeringar av järv och övriga stora rovdjur, och granskar och fastställer de årliga inventeringsresultaten.

Länsstyrelserna ansvarar för de praktiska inventeringarna av stora rovdjur på regional nivå. Länsstyrelsen kontrollerar och dokumenterar de rovdjursobservationer som har betydelse för inventeringsresultaten. Observationer registreras i databasen Rovbase. Länsstyrelsernas rovdjursinventeringar i renkötselområdet bedrivs i nära samarbete med landets 51 samebyar som är delaktiga i inventeringarna av stora rovdjur i fält.

Svenska Jägareförbundet bidrar också i inventeringsarbetet bland annat genom att registrera rovdjursobservationer i samband med jakt och bistår vid behov länsstyrelsen i inventeringsverksamheten.

Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA) samlar in data och prover från döda rovdjur så att andra myndigheter och institutioner får de data och prover som efterfrågas.

Uppsala Universitet analyserar och sammanställer resultat av DNA-analyser av prover från järv i samarbete med Norsk institutt for naturforskning (NINA).

På uppdrag av Naturvårdsverket granskar och sammanställer Viltskadecenter inventeringsresultaten i dialog med länsstyrelserna och sammanställer sedan inventeringsresultaten på nationell nivå. Detta sker också i samarbete med norska myndigheter. Inventeringsresultaten sammanställs i en gemensam norsk-svensk rapport. Allmänhetens syn- och spårobservationer av stora rovdjur utgör en viktig del av inventeringsunderlaget och alla som vill kan rapportera sina observationer via skandobs.se.

Databaser för inventering

I arbetet med rovdjursinventeringarna har viltförvaltningen tillgång till den gemensamma norsk-svenska databasen Rovbase. Databasen används i rovdjursförvaltningen i Norge och Sverige men har också en publik del där en del inventeringsdata är tillgängliga för alla. Den informationen omfattar t ex DNA-prover som samlas in under inventeringen, information om döda rovdjur och många rovdjursobservationer.

www.rovbase.se

För att omhänderta allmänhetens observationer har Rovdata i Norge i samarbete med Naturvårdsverket utvecklat den gemensamma databasen Skandobs med tillhörande mobilapp där vem som helst kan rapportera observationer av stora rovdjur. De observationer som rapporteras via Skandobs värderas av länsstyrelserna.

www.skandobs.se